

Załącznik
do uchwały Nr 134/09
Sejmiku Województwa Mazowieckiego
z dnia 7 września 2009 roku

**SAMORZĄD
WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO**

**WOJEWÓDZKI PROGRAM
WYRÓWNYWANIA SZANS OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
I PRZECIWDZIAŁANIA ICH WYKLUCZENIU
SPOŁECZNEMU ORAZ POMOCY W REALIZACJI ZADAŃ
NA RZECZ ZATRUDNIANIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM
NA LATA 2009 – 2013**

WARSZAWA, 2009 r.

Spis treści.

1. Wstęp.
2. Diagnoza sytuacji osób niepełnosprawnych w Województwie Mazowieckim.
 - a) Działania organów administracji państwowej, centralnej, samorządowej;
 - b) Edukacja osób niepełnosprawnych;
 - c) Aktywizacja i rehabilitacja zawodowa;
 - d) Rehabilitacja społeczna - wsparcie sportu, wydarzeń kulturalnych i rekreacji osób niepełnosprawnych na Mazowszu;
 - e) Bariery architektoniczne;
 - f) Rehabilitacja lecznicza;
 - g) Współpraca z organizacjami pozarządowymi;
 - h) Wykorzystanie środków z PFRON;
3. Wojewódzki Program Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałaniu Ich Wykluczeniu Społecznemu oraz Pomocy w Realizacji Zadań na Rzecz Zatrudniania Osób Niepełnosprawnych w Województwie Mazowieckim na lata 2009 – 2013.
4. Ustalenia końcowe.

1. WSTĘP

Ocena sytuacji osób niepełnosprawnych na Mazowszu jak dotychczas nie została zamknięta w jednym analitycznym opracowaniu. Wiele dostępnych opracowań najczęściej dotyczy sytuacji osób niepełnosprawnych w ujęciu całej populacji krajowej. Składa się na to wiele czynników, a jednym z nich jest brak jednej miarodajnej bazy osób niepełnosprawnych w danym województwie, powiecie a nawet gminie. Pomimo realizacji wielu kluczowych projektów i wydatkowaniu znacznych środków finansowych wciąż nie można mówić o w pełni satysfakcjonujących efektach. Założony i realizowany w latach 2004 – 2008 „Wojewódzki Program Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania ich Wykluczeniu Społecznemu oraz Pomocy w Realizacji Zadań na Rzecz Zatrudniania Osób Niepełnosprawnych” przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 7 października 2004 r. pozwolił Samorządowi Województwa Mazowieckiego nie tylko na realizację zakładanych celów ale przede wszystkim na bliższe przyjrzenie się wielu zjawiskom oraz realnym możliwościom i efektom realizacji przez Samorząd Województwa Mazowieckiego działań na rzecz osób z niepełnosprawnością.

Kryzys, który uwidocznił się na początku 2009 r. jest kolejnym sygnałem wzrostu znaczenia roli polityki społecznej. Taki stan powoduje, iż nieuchronnym zjawiskiem będzie wzrost bezrobocia a co się z tym wiąże zapotrzebowaniem na nowe rozwiązania dotyczące problemów społecznych. Zwiększenie bezrobocia oraz konieczność zwiększenia nakładów środków publicznych na walkę z bezrobociem może powodować spadek nakładów na sprawy osób niepełnosprawnych. Doświadczenia związane z realizacją poprzedniego programu oraz wyniki monitorowania sytuacji osób niepełnosprawnych na Mazowszu stały się powodem nowego spojrzenia na sytuację oraz perspektywy tego środowiska. Wiele dotychczasowych działań zdiagnozowanych na podstawie ankiet oraz informacji otrzymywanych od organizacji pozarządowych i instytucji samorządowych pokrywa się z dotychczasowym programem i stanowi podstawę konstrukcji nowego programu na lata 2009 - 2013. Niektóre priorytety realizowane w poprzednim programie, pomimo wielu wysiłków i nakładów finansowych, są nadal aktualne, gdyż efekty nie zostały osiągnięte. Dlatego w nowym programie będą kontynuowane.

W ocenie autorów nowego Wojewódzkiego Programu sytuacja osób niepełnosprawnych na Mazowszu w ciągu ostatnich 5 lat uległa poprawie w wielu dziedzinach. Warto podkreślić zwiększenie świadomości społecznej odnośnie niepełnosprawności oraz zmianę postaw społecznych w stosunku do problemów dotyczących niepełnosprawności. Pozytywnym zjawiskiem jest również poprawa dotychczasowych działań samorządów lokalnych oraz zwiększenia aktywności organizacji pozarządowych.

Wojewódzki Program Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania Ich Wykluczeniu Społecznemu oraz Pomocy W Realizacji Zadań na Rzecz Zatrudniania Osób Niepełnosprawnych na lata 2009 – 2013 w Województwie Mazowieckim jest już kolejnym programem współrealizowanym przez Samorząd Województwa Mazowieckiego. Program został opracowany w oparciu o doświadczenia wynikające z monitoringu realizacji programu za lata 2005 – 2009 oraz analizę informacji dotyczących problematyki osób niepełnosprawnych źródła: PFRON, Mazowieckie Kuratorium Oświaty, Ośrodka Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności, ankiet skierowanych do samorządów powiatowych.

Program na lata 2009 - 2013 różni się od poprzedniego w wielu obszarach. Program podkreśla realne możliwości Samorządu Województwa Mazowieckiego w realizacji nakreślonych zadań, jak również możliwości dobrej współpracy wszystkich podmiotów

z terenu Mazowsza działających na rzecz osób niepełnosprawnych. Aktualnie przepisy prawa stwarzają znacznie większe możliwości kreowania polityki regionalnej poprzez nie tylko zadania ustawowe dotychczas realizowane ale przede wszystkim poprzez zlecenie organizacjom pozarządowym zadań ze środków PFRON.

Warto zaznaczyć, iż założenia Programu były wielokrotnie omawiane na posiedzeniach Wojewódzkiej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych oraz podczas spotkań z organizacjami pozarządowymi i instytucjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych. Od września 2008 r. na stronach internetowych www.niepelnosprawni.mazovia.pl istniała możliwość zgłaszania uwag i propozycji do nowego programu. Skierowano 12 uwag i propozycji, z których 5 zostało uwzględnionych w celach operacyjnych, pozostałe już wcześniej znalazły się w zapisach nowego Programu.

2. DIAGNOZA SYTUACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM.

2.a) Działania organów administracji centralnej i samorządowej.

Niniejsza diagnoza została oparta na podstawie danych uzyskanych pochodzących ze źródeł krajowych - strona internetowa MPiPS – Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych ON, dane poszczególnych departamentów i Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego, danych z Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego, danych Głównego Urzędu Statystycznego O/Mazowiecki, ankiet przeprowadzonych wśród jednostek podległych Samorządowi Województwa Mazowieckiego

Jedynymi, jak dotychczas wiarygodnymi i miarodajnymi źródłami informacji o ilości osób niepełnosprawnych zamieszkujących na terenie Województwa Mazowieckiego są dane Narodowego Spisu Ludności z 2002 r. Poza systemem płatnik, bazą danych świadczeniobiorców KRUS oraz bazami powiatowych zespołów ds. orzekania o niepełnosprawności nie istnieje system danych ewidencjonujących osoby niepełnosprawne zamieszkujące na Mazowszu. Wymienione bazy są przypisane do odpowiednich autonomicznych i zązębiających się względem siebie systemów orzecznich. Tak więc brak jest możliwości oceny faktycznej osób niepełnosprawnych zamieszkałych na terenie Mazowsza dlatego w niniejszej diagnozie przedstawiana liczba niepełnosprawnych mieszkańców Mazowsza ma charakter szacunkowy. Dla zobrazowania skali zjawiska przyjęta została liczba osób podana na podstawie spisu z 2002 r. i zgodnie z nią na Mazowszu zamieszkuje 580,7 tys. osób niepełnosprawnych prawnie. Stanowi to 11,3% ogółu ludności województwa.

Działania administracji centralnej oraz wszystkich szczebli samorządu zdeterminowane są zapisami ustawy z 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008 r., Nr 14, poz. 92 z późn. zm.). Wymieniona ustawa określa zakres działań na rzecz osób niepełnosprawnych jednostek administracji publicznej tj. urzędów centralnych – ministerstwa, PFRON oraz samorządowe - gminne, powiatowe i wojewódzkie.

Dodatkowo nie wolno zapominać o innych aktach prawnych mających również duży wpływ na kształtowanie się systemu wsparcia osób z niepełnosprawnościami w Polsce zarówno międzynarodowych jak:

- 1) Agenda 22 – Władze lokalne: Instruktaż w zakresie planowania polityki na rzecz osób niepełnosprawnych w społecznościach lokalnych;
- 2) art. 13 Traktatu Amsterdamskiego z 1999 r.;
- 3) Dyrektywa Rady Unii Europejskiej z dnia 27 listopada 2000 r. w sprawie ustanowienia ogólnych ram dla równego traktowania przy zatrudnianiu i wykonywaniu zawodu (2000/78/WE);
- 4) Deklaracja Madrycka z 2002 r.

oraz krajowych:

- 1) ustawę z 1 maja 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. 04.99.1001 z późn. zm.);
- 2) ustawę z 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz. U. 91. poz. 578 z późn. zm.);
- 3) ustawę z 29 listopada 1990 roku o pomocy społecznej (Dz. U. 64, poz. 98 z późn. zm.);

- 4) uchwałę Sejmu RP „Karta Praw Osób Niepełnosprawnych” z 01 sierpnia 1997 r. (M.P.50, poz.475).

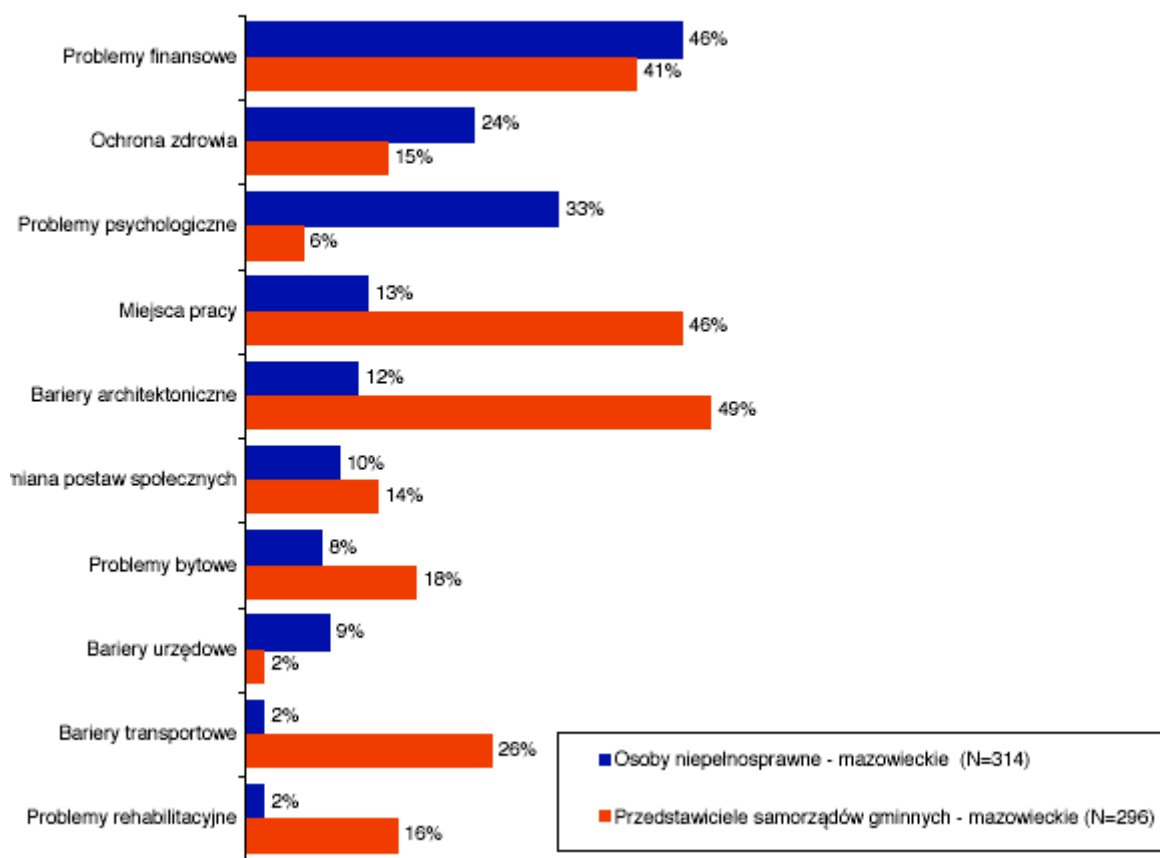
Dokumentem wiążącym dla niniejszego Programu jest także „Strategia Wojewódzka w Zakresie Polityki Społecznej dla Województwa Mazowieckiego na lata 2005 – 2013”, stanowiąca załącznik do Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2020 roku.

Działania administracji publicznej skierowane do osób niepełnosprawnych w ostatnich latach, zgodnie z deklaracjami urzędników były odpowiedzią na zapotrzebowanie środowiska. Dlatego w naszym przekonaniu diagnoza należy rozpocząć od przedstawienia oczekiwań samych osób niepełnosprawnych. Jednym z najlepiej sporządzonych opisów stanu świadomości oraz potrzeb samych osób niepełnosprawnych na Mazowszu jest synteza z badań przeprowadzonych w ramach projektu „Gmino, jaka jesteś?”, która została zrealizowana techniką bezpośredniego wywiadu kwestionariuszowego w okresie wrzesień–listopad 2006 r. w badaniu wzięły udział osoby posiadające ważne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, niezdolności do pracy lub grupie inwalidzkiej. Badanie zrealizowane zostało przez Pentor Research International S.A. na zlecenie Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie działania. Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich (SPO RZL) schemat b).

Zgodnie z danymi powyższego badania w Województwie Mazowieckim jedynie 3% urzędów gminnych prowadzi szczegółowo badania w tym zakresie potrzeb osób z niepełnosprawnością, 11% posiada dokładną wiedzę o liczbie niepełnosprawnych mieszkańców, a tylko 1% zna stopę bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych.

Poniższa tabela przedstawia najważniejsze problemy z jakimi borykają się niepełnosprawni mieszkańcy Mazowsza z punktu widzenia samych zainteresowanych oraz urzędników samorządowych.

**Najważniejsze problemy, z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne –
wskazania spontaniczne niepełnosprawnych oraz przedstawicieli samorządu gminnego**

Należy podkreślić na podstawie powyższej ankiety, że aż 46% osób niepełnosprawnych wskazało jako główną barierę problemy finansowe, 33% badanych wskazała problemy psychologiczne, a 24% problemy zdrowotne. Na szczególną uwagę zasługuje fakt, iż w przeciwieństwie do urzędników samorządowych głównymi barierami dla niepełnosprawnych mieszkańców Mazowsza nie są miejsca pracy i bariery architektoniczne oraz transportowe. Warto również z pewnym smutkiem zaznaczyć, że blisko 10% respondowanych osób z niepełnosprawnością dostrzega jako główną barierę problemy w uzyskaniu pomocy w urzędach publicznych.

Warto również mieć świadomość jak niepełnosprawni mieszkańcy Mazowsza postrzegają działania instytucji działających na ich rzecz „w kontekście skali problemów, z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne, dostępność i jakość oferowanego wsparcia, a zarazem system informowania o nim, wydają się zdecydowanie niewystarczające. Wnioski te dotyczą zarówno całej Polski, jak również województwa mazowieckiego. Wyniki badań wskazują na niedostosowanie obecnego systemu organizacji wsparcia osób niepełnosprawnych do ich potrzeb i możliwości. Po pierwsze, podkreślić należy, iż osoby niepełnosprawne mają dość niską świadomość tego, gdzie mogą zwrócić się o pomoc, a sami urzędnicy bardzo rzadko wykazują zainteresowanie ich sytuacją. W województwie mazowieckim świadomość ta utrzymuje się na poziomie całego kraju. Po drugie, instytucje powiatowe, na których spoczywa główny obowiązek świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym, zarówno w opinii samych osób niepełnosprawnych, jak i samorządów gminnych, nie wywiązują się należycie ze swoich zadań. Natomiast samorzady gminne nie radzą sobie z ciężarem spływających na nie obowiązków. Choć same często chwalą się swoimi dokonaniem w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym, to w oczach

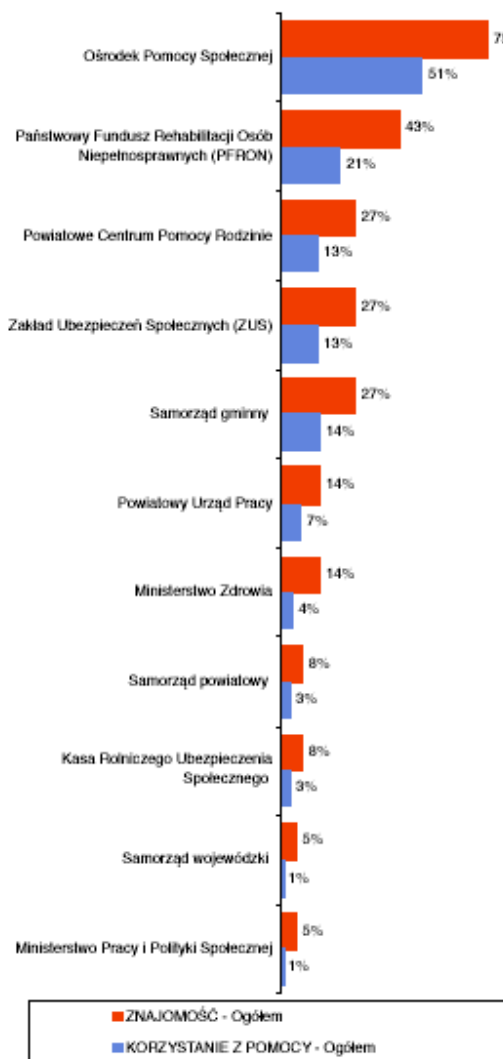
niepełnosprawnych jest to tylko kropla w morzu ich potrzeb. Wreszcie, niedoceniona pozostaje rola organizacji pozarządowych. Ich działanie pozytywnie oceniają zarówno samorządy, jak i osoby niepełnosprawne, tymczasem w skali całego kraju (przede wszystkim, w gminach wiejskich i we wschodniej części) nadal działa ich niewiele. Mówiąc o instytucjach pomocy, osoby niepełnosprawne z Mazowsza swoją uwagę skupiają praktycznie wyłącznie na najbliższych im ośrodkach pomocy społecznej, dokąd najczęściej kierują swoje pierwsze kroki. Dla wielu niepełnosprawnych są one jedyną znaną, a dla jeszcze większego grona, jedyną dostępną instytucją wsparcia – do tego stopnia, iż osoby niepełnosprawne często przypisują pomoc uzyskaną z innych źródeł miejskim i gminnym Ośrodkom Pomocy Społecznej. W drugiej kolejności osoby niepełnosprawne wymieniają PFRON, a następnie niemal na równi ZUS, samorządy gminne i Powiatowe Urzędy Pracy. Instytucje centralne i wojewódzkie, poza Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych czy ZUS, pozostają prawie niedostępne dla osób niepełnosprawnych. Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie kojarzone są z pomocą w zdecydowanie dalszej kolejności, daleko za OPS i PFRON. PCPR – y na Mazowszu – inaczej, niż w całym kraju – swoją ofertę kierują przede wszystkim do mieszkańców gmin wiejskich, pozostając praktycznie poza zasięgiem mieszkańców gmin miejskich. Jak pokazują wyniki badań, podmioty niepubliczne – organizacje pozarządowe, parafie, czy wreszcie osoby prywatne odgrywają nadal dość ograniczoną, choć niezwykle ważną, rolę w procesie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych. Nie dotyczy to jednak rodzin osób niepełnosprawnych, które wydają się niezastąpionym źródłem pomocy dla tej grupy. Niepełnosprawni mieszkańcy województwa mazowieckiego znacznie częściej, niż przeciętnie deklarowali znajomość oraz korzystanie z Ośrodków Pomocy Społecznej. Zdecydowanie niższa w tym regionie jest natomiast znajomość i korzystanie z pomocy Państwowego Funduszu Osób Niepełnosprawnych oraz Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie”¹.

Instytucje powiatowe, na których spoczywa główny obowiązek świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym, zarówno w opinii samych osób niepełnosprawnych, nie wywiązują się należycie ze swoich zadań. PCPR-y na Mazowszu oceniane są gorzej, niż w skali całego kraju, pozostając w tyle za Ośrodkami Pomocy Społecznej i wieloma innymi instytucjami. Rzadko kojarzone są z pomocą, a swoją ofertę – inaczej niż w całym kraju – kierują przede wszystkim do mieszkańców gmin wiejskich. W ciągu ostatnich trzech lat zaledwie 6 % niepełnosprawnych mieszkańców województwa mazowieckiego przyznało, że korzystało z pomocy Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie².

¹ badanie w ramach projektu „Gmino, jaka jesteś? zrealizowane przez Pentor Research International S.A. na zlecenie Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie działania Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich (SPO RZL) schemat b).

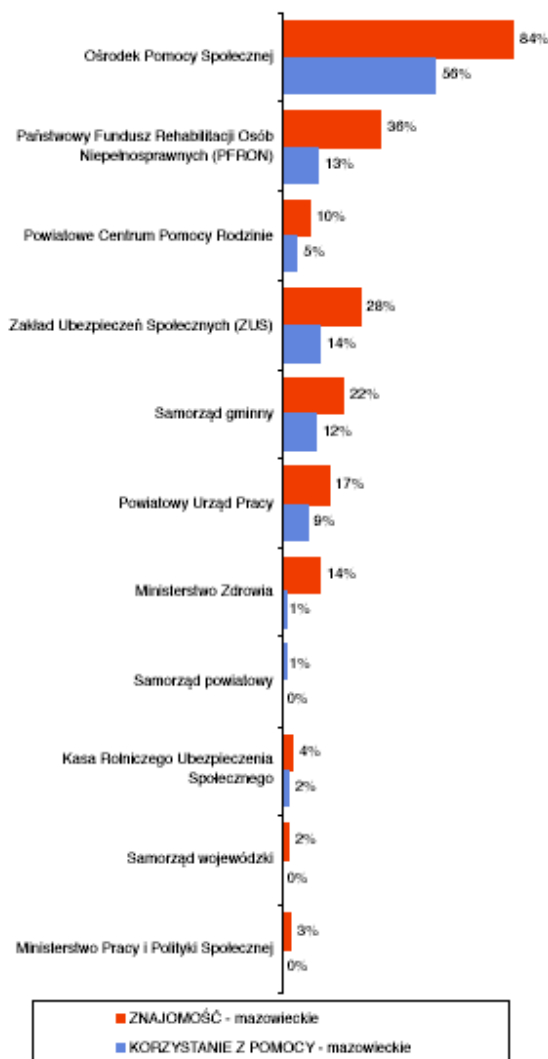
² Ibidem.

ZNAJOMOŚĆ INSTYTUCJI WSPARCIA I KORZYSTANIE Z TYCH INSTYTUCJI – WSKAZANIA SPONTANICZNE

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

ZNAJOMOŚĆ INSTYTUCJI WSPARCIA I KORZYSTANIE Z TYCH INSTYTUCJI – WSKAZANIA SPONTANICZNE

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, Województwo mazowieckie, N=296

2.b) Edukacja osób niepełnosprawnych na Mazowszu

Edukacja dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w Województwie Mazowieckim podobnie jak i na terenie całego kraju oparta jest na dwóch zasadniczych formach: ogólnodostępnej i specjalnej.

W szkołach podstawowych uczyło się w roku szkolnym 2006/2007 - 9 312 dzieci i młodzieży co stanowiło 2,9% wszystkich uczniów.

- w szkołach ogólnodostępnych – do kas integracyjnych uczęszczało - 2239, ogólnodostępnych - 3261, specjalnych 64, a naukę indywidualną pobierało – 216 uczniów niepełnosprawnych.

- w szkołach o profilu szkół specjalnych naukę pobierało - 3155, a naukę indywidualną – 377 osób.

Liczba uczniów niepełnosprawnych w gimnazjach wyniosła - 7 375 co stanowiło 3,8% wszystkich uczniów.

- w szkołach o profilu szkoły specjalnej - 4341, nauczanie indywidualne miało przyznane – 7 osób,
- w szkołach ogólnodostępnych – w klasach integracyjnych było – 635 uczniów, w klasach ogólnodostępnych - 2354 uczniów, naukę indywidualną pobierało – 38 uczniów niepełnosprawnych.

Do szkół ponadgimnazjalnych uczęszczało – 5 089 co stanowiło 2,5%

- w szkołach ogólnodostępnych – ogólnokształcących – 926 uczniów, zawodowych – 730 uczniów.

- do szkół specjalnych uczęszczało - ogólnokształcących – 361 uczniów, szkół zawodowych – 2149 uczniów, przysposabiających do pracy -923 uczniów niepełnosprawnych

Warto zauważyć bardzo pozytywny wzrost klas o profilu integracyjnym w porównaniu z rokiem 2004 – wzrost o ponad 200%.

Dzięki realizacji programów PFRON wzrosła na Mazowszu liczba studentów niepełnosprawnych, jak również wzrosła ilość udzielonego wsparcia w wyposażenie w niezbędny sprzęt edukacyjny.

2.c) Aktywizacja i rehabilitacja zawodowa na Mazowszu

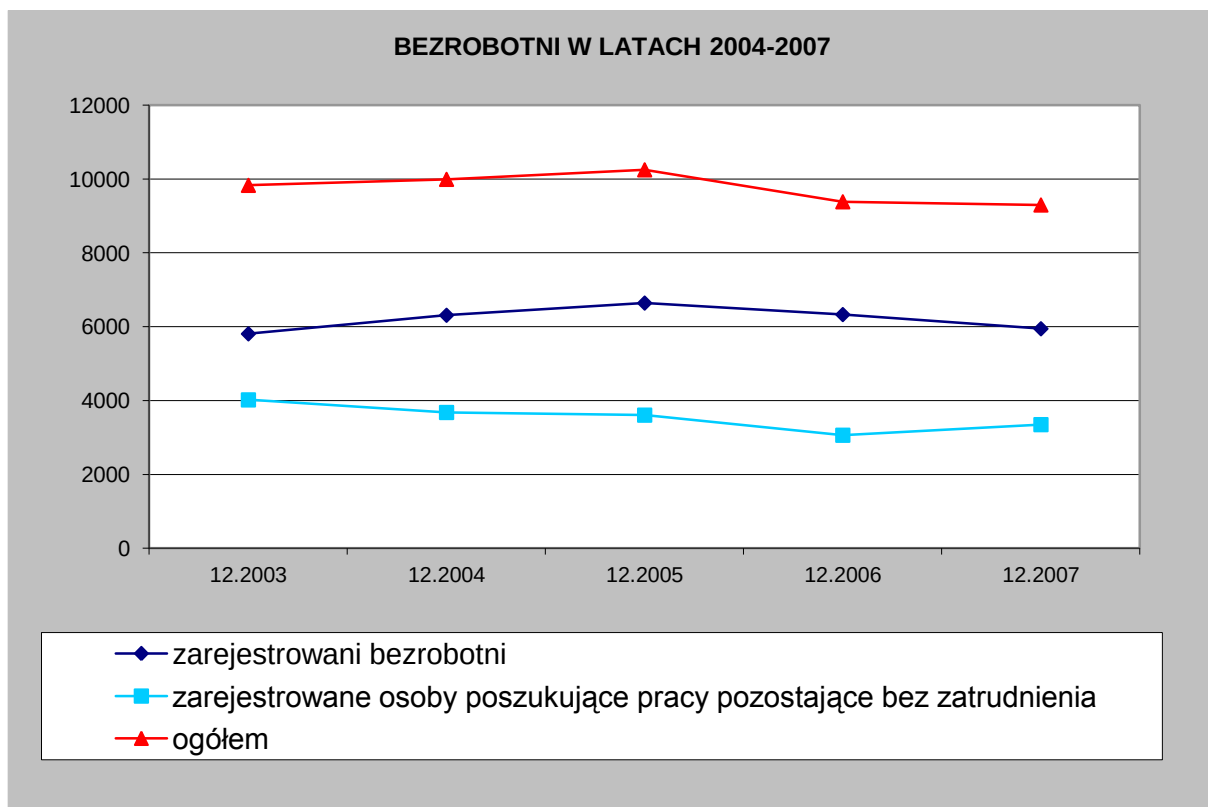
Na koniec grudnia 2007 roku w powiatowych urzędach pracy województwa mazowieckiego zarejestrowanych było jako bezrobotne **5 947** osób niepełnosprawnych (2,3 % ogółu bezrobotnych) o 384 osoby niepełnosprawne mniej niż w analogicznym okresie 2006 roku. Najwyższym poziomem bezrobocia charakteryzowały się obszary subregionów: płockiego, radomskiego i warszawskiego.

Wśród bezrobotnych niepełnosprawne kobiety stanowiły 46,5% (2 765 osoby) , a prawo do zasiłku posiadało 642 osoby. Bezrobotni niepełnosprawni to głównie osoby legitymujące się wykształceniem poniżej średniego: (72,6% ogółu bezrobotnych osób niepełnosprawnych). Tylko 200 osób (3,4%) posiadało wykształcenie wyższe. Około 40% bezrobotnych osób niepełnosprawnych to osoby w wieku 45 – 54 lata. Wśród zarejestrowanych bezrobotnych osób niepełnosprawnych 19,19 % to osoby z upośledzeniem narządu ruchu, 21,56% osoby z zaburzeniami psychicznymi, zaburzeniami głosu, mowy, z chorobami słuchu i chorobami narządu wzroku. Na koniec 2007 roku zarejestrowanych osób niepełnosprawnych poszukujących pracy nie pozostających w zatrudnieniu było **3 351 osób** tj. o 277 osoby więcej niż na koniec 2006 roku. Osoby te miały orzeczoną niepełnosprawność głównie z racji upośledzenia narządu ruchu 20,1%, chorób psychicznych i neurologicznych - 25,3%.

Osoby niepełnosprawne zarejestrowane w powiatowych urzędach pracy na Mazowszu jako poszukujące pracy pozostające bez zatrudnienia legitymowały się głównie wykształceniem poniżej średniego – w proporcjach adekwatnych do bezrobotnych osób niepełnosprawnych. **Łącznie osoby niepełnosprawne w województwie mazowieckim, które pozostają bez pracy to: 9 298 osoby.**

Najwyższym udziałem bezrobotnych niepełnosprawnych wyróżniały się powiaty: żyrardowski, m. Radom, przasnyski, grodziski, sochaczewski oraz m. Płock. Najniższy udział bezrobotnych niepełnosprawnych zanotowano w powiatach: węgrowskim, warszawskim zachodnim, białobrzeskim i ostrołęckim oraz garwolińskim, łosickim i mławskim.

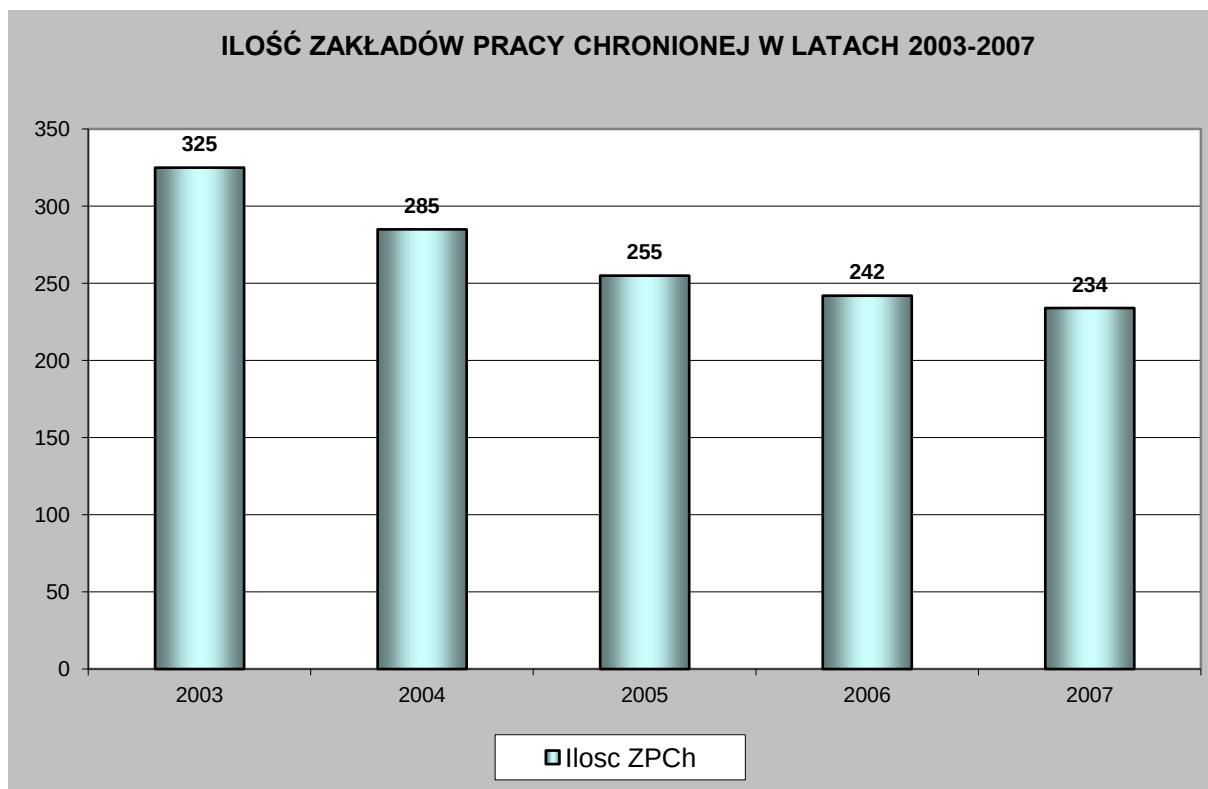
Wykres 2.c) 1. pokazuje stan osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy, które pracy nie mają wg danych z powiatowych urzędów pracy.

Największym pracodawcą dla osób niepełnosprawnych, zwłaszcza tych, o orzeczonej znacznej lub umiarkowanej niepełnosprawności są zakłady pracy chronionej. Analiza rynku pracy osób niepełnosprawnych zatrudnionych w tym sektorze prowadzi do wniosku, że w zakresie rynku pracy, za zadanie priorytetowe uznać należy równe traktowanie osób niepełnosprawnych zatrudnionych na otwartym rynku pracy i na rynku chronionym.

Mimo malejącej ilości zakładów pracy chronionej tak w skali kraju, jak i województwa, na Mazowszu zatrudnienie osób niepełnosprawnych nie spadło w takim stopniu jak w skali kraju. Zatrudnienie osób niepełnosprawnych na Mazowszu w zakładach pracy chronionej o orzeczonej niepełnosprawności w stopniu znacznym lub umiarkowanym w stosunku do niepełnosprawnych o lekkim stopniu niepełnosprawności jest procentowo porównywalne.

Wykres 2.c)2. pokazuje tendencje ilości zpch na Mazowszu w funkcji kolejnych lat (2003 – 2007).

Z danych uzyskanych z PFRON, w prowadzonej ewidencji dofinansowań zatrudnienia niepełnosprawnych, na otwartym rynku pracy na Mazowszu PFRON dofinansowuje zatrudnienie: **15 116 osób niepełnosprawnych, a kwota dofinansowań została wypłacona 224 pracodawcom.**

Zgodnie z zapisami ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych powiatowy urząd pracy może inicjować i organizować szkolenia dla niepełnosprawnych zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy. Celem szkoleń jest przede wszystkim zwiększenie szans osób niepełnosprawnych na uzyskanie zatrudnienia, podniesienia kwalifikacji zawodowych i/lub zwiększenie aktywności zawodowej. W 2006 roku o taką formę pomocy państwa na Mazowszu ubiegało się 793 osoby, z czego na szkolenia skierowano 418 osób. Współczynnik efektywności szkoleń na Mazowszu wyniósł 52,7%. (w skali kraju 54,8%).

Zgodnie z przepisami prawa pracodawca może otrzymać zwrot wynagrodzenia osoby niepełnosprawnej, zatrudnionej na nowym lub przystosowanym stanowisku pracy, a także na zwrot kosztów przystosowania stanowisk pracy, adaptacji pomieszczeń zakładu pracy, adaptacji lub nabycia urządzeń dla niepełnosprawnych. W 2007 roku na realizację zadania na Mazowszu powiaty przekazały ze środków PFRON **1 908 090 zł**, na realizację **13 wniosków**. Ogółem złożono 19 wniosków na kwotę 3 736 934 zł. **Efektywność realizacji wniosków: ilościowo 68%, kwotowo: 51%.** Przystosowano **67** stanowisk pracy, przy czym w zakładach pracy chronionej **49** stanowisk. **86% stanowisk na Mazowszu utworzono w m.st. Warszawa.**

Osoba niepełnosprawna zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy i która nie osiągnęła wieku emerytalnego może także otrzymać **pożyczkę na rozpoczęcie działalności gospodarczej lub rolniczej**. W 2007 roku na Mazowszu zawarto umowy z **13 osobami niepełnosprawnymi na kwotę 390 605 zł**. Średnia kwota udzielonej pożyczki to: **30 046 zł**.

Od 2007 r. zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 lutego 2007 r. w sprawie tworzenia i działania zakładów aktywności zawodowej Samorząd Województwa Mazowieckiego jest organem prowadzącym dla czterech **zakładów aktywności zawodowej, które zatrudniają łącznie 120 osób ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności**. Warto wymienić, iż są to:

- 1) galeria „Apteka Sztuki” w Warszawie. Zakład funkcjonuje jako galeria prac artystycznych i rękodzielniczych wykonanych przez osoby niepełnosprawne z całej Polski i Europy, zajmuje się promocją prac, organizacją aukcji, wernisaży oraz spotkań z artystami. Jednocześnie świadczy usługi szkoleniowe w zakresie wykorzystania sztuki w terapii prowadzenia zajęć grupowych z osobami niepełnosprawnymi;
- 2) aktywności zawodowej utworzony przez Caritas Diecezji Siedleckiej. Prowadzi dwa rodzaje działalności: działalność gospodarczą (głównie przygotowanie i dystrybucja obiadów i wyrobów garmażeryjnych) oraz działalność usługową w zakresie odnowy biologicznej i mikroklimatu morskiego;
- 3) zakład stworzony przez Fundację na Rzecz Umacniania Więzi Rodzinnych i Społecznych „Synapsis” dla osób z autyzmem;
- 4) Rolniczy Zakład Aktywności Zawodowej w Stanisławowie k/ Drobina. Zakład został utworzony w 2000 r. przez Fundację Praca dla Niewidomych i zakłada rehabilitację zawodową osób z dysfunkcją wzroku.

2.d) Rehabilitacja społeczna - wsparcie sportu, wydarzeń kulturalnych i rekreacji osób niepełnosprawnych na Mazowszu.

Jedną z najważniejszych form przejściowych dla osób niepełnosprawnych, między rehabilitacją społeczną i zawodową są warsztaty terapii zajęciowej - ustawowo wymienione w kategorii rehabilitacji społecznej. WTZ finansowane są za pośrednictwem samorządów powiatowych - głównie ze środków PFRON. Z roku na rok rośnie udział w finansowaniu tworzenia warsztatów terapii zajęciowej (WTZ) przez jednostki samorządu terytorialnego i sponsorów. W roku 2007 na działalność 68 WTZ samorządy powiatowe na Mazowszu wydatkowały kwotę **25 021 723 zł**. Wg stanu na koniec 2007 roku na terenie Mazowsza działały 68 WTZ – 14,9% WTZ działających na terenie kraju. W warsztatach brało udział 1924 uczestników. Koszt jednego uczestnika warsztatów to średnio kwota - 13 532,6 zł/uczestnika/rok.

.

W 2007 roku na Mazowszu dofinansowanie zostało przyznane **ogółem 23 633 osobom**, w tym: – **3 886 dzieciom niepełnosprawnym**;
Samorządy powiatowe wydatkowały na ten cel **14 398 748 zł**,

W 2007 roku na Mazowszu ze środków PFRON samorządy powiatowe przekazały na dofinansowanie likwidacji barier funkcjonalnych, w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych kwotę – 13 863 408 zł, z tego:

- bariery architektoniczne – 7 507 852 zł;
- bariery w komunikowaniu się – 4 864 273 zł.;
- bariery techniczne - 1 491 283 zł.

Z dofinansowania skorzystało 3 766 osób:

- barier architektonicznych 906 osób;
- w komunikowaniu się 2 186 osób;
- barier technicznych 674 osoby.

Dofinansowanie przez samorządy powiatowe sportu, kultury, rekreacji i turystyki art.35a ust.1 pkt 7 lit. b ustawy o rehabilitacji było realizowane w znacznej mierze ze środków PFRON i wyniosło w 2007 r. **2 257 633,00 zł.**, które obejmowały 45 834 osób niepełnosprawnych.

Samorząd Województwa Mazowieckiego wydał na realizację zadania w 2008 r. - **blisko 600 000,00 zł**, a środki pochodziły z budżetu Województwa Mazowieckiego.

2.e) bariery architektoniczne.

Zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego – cel **1.6. Intensyfikacja działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych** -Samorząd Województwa Mazowieckiego uznał za ważne podjęcie działań zmierzających do wspierania działań prowadzących do likwidacji barier (architektonicznych, komunikacyjnych, społecznych i innych), utrudniających osobom niepełnosprawnym możliwość równoprawnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym. W związku z powyższym w 2006 r. Zespół ds. Monitoringu i Ewaluacji Wojewódzkiego Programu przeprowadził badania dostosowania placówek, których organem prowadzącym jest Samorząd Województwa Mazowieckiego. Wśród badanych instytucji w **71,33% obiektów było własnością Samorządu Województwa Mazowieckiego**. Zgodnie z wynikami otrzymanymi z badania:

53% budynków nie posiadało wejść dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych.

47% budynków posiada wejścia dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Wśród nich:

- 36% posiadało jedno takie wejście;
- 7,25% posiadało dwa takie wejścia;
- 3,2% posiadało trzy takie wejścia;
- 0,3% posiadało cztery takie wejścia;
- 0,3% posiadało pięć takich wejść;
- 0,6% posiadało 6-10 takich wejść.

2. Ilość pomieszczeń higieniczno-sanitarnych (toalet) dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych (co najmniej jeden ustęp i jedna umywalka dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych).

65,57% budynków nie posiadało pomieszczeń higieniczno-sanitarnych dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych;

18% posiadało jedno takie pomieszczenie;

8,85% posiadało dwa takie pomieszczenia;

1,97% posiadało trzy takie pomieszczenia;

0,98% posiadało cztery takie pomieszczenia;

2,3% posiadało 5-10 takich pomieszczeń;

1,3% posiadało 10-20 takich pomieszczeń.

3. Ilość dźwigów przystosowanych, według ankietowanych, do przewozu osób niepełnosprawnych:

-14,3% budynków nie posiadało dźwigów przystosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych;

- 63,5% posiadało jeden taki dźwig;

- 9,5% posiadało dwa takie dźwigi;

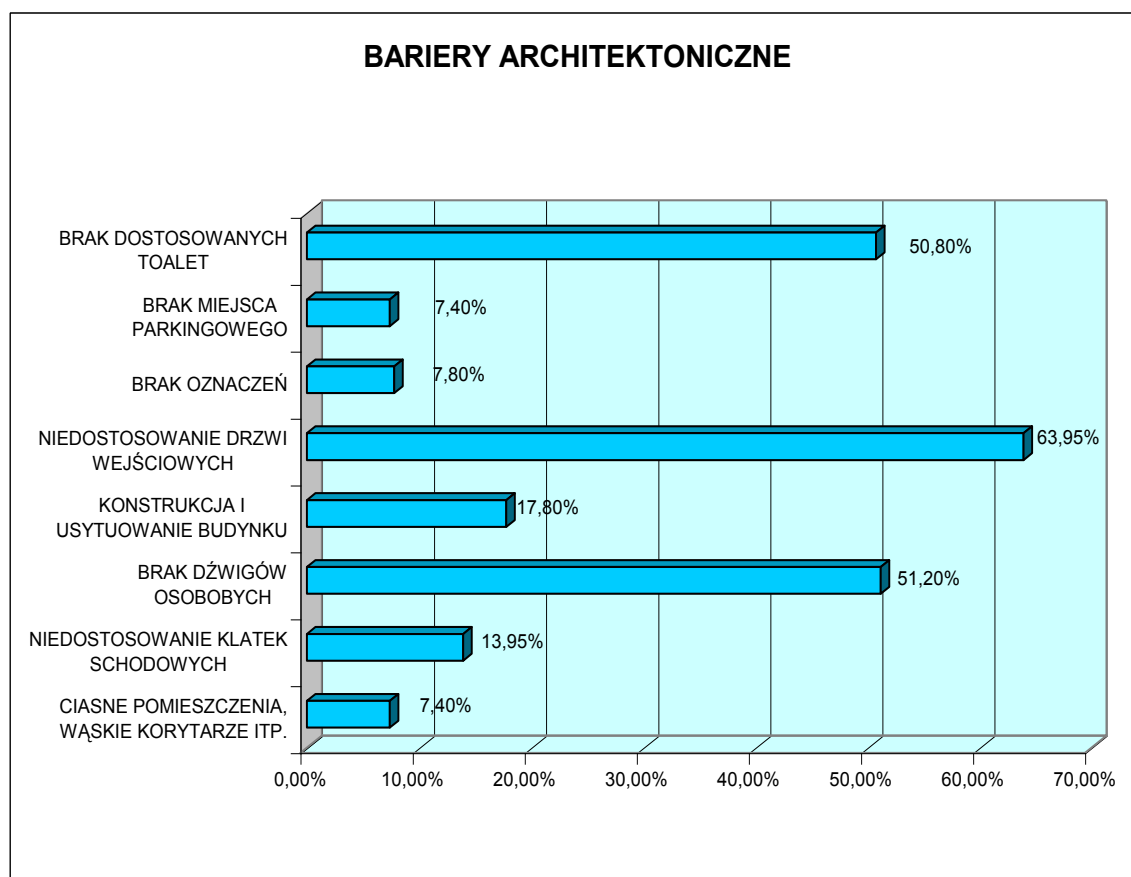
- 3,2% posiadało trzy takie dźwigi;

- 6,35% posiadało cztery takie dźwigi;

- 1,59% posiadało pięć takich dźwigów

- 1,59% posiadało powyżej pięciu takich dźwigów.

Jakie **bariery architektoniczne**, wg ankietowanych instytucji, utrudniają osobom niepełnosprawnym korzystanie z danej instytucji.

2.d) Rehabilitacja lecznicza.

Samorząd Województwa Mazowieckiego jest organem prowadzącym dla 26 placówek świadczących rehabilitację lub posiadających oddziały rehabilitacyjne

W latach 2005 – 2008 Samorząd Województwa Mazowieckiego realizował Program Wyrównywania Różnic Między Regionami. Podjęte wówczas działania pozwoliły na wyposażenie obiektów służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych w sprzęt rehabilitacyjny przez takie podmioty jak:

- fundacje i stowarzyszenia, posiadające statutowy zapis o działalności rehabilitacyjnej na rzecz osób niepełnosprawnych,
- jednostki samorządu terytorialnego,
- państwowe uczelnie medyczne,
- zakłady opieki zdrowotnej.

Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej oraz Departament Zdrowia jako jednostki Samorządu Województwa Mazowieckiego realizowały wymieniony Program. Przyjęto do realizacji i dofinansowano ze środków PFRON projekty złożone przez min:

- Starostwo Powiatowe w Koźniewach „Doposażenie pracowni rehabilitacji w SZOZ w Koźniewach”;
- Gmina Miasta Radom „Wyposażenie obiektu służącego rehabilitacji w Radomiu w sprzęt rehabilitacyjny dla obiektów służących rehabilitacji społecznej i medycznej mieszkańców DPS „Nad Potokiem” w Radomiu”;
- Starostwo Powiatowe w Sokołowie Podlaskim – „Doposażenie ZSS w sprzęt rehabilitacyjny”;
- SP ZOZ w Pionkach „Zakup sprzętu rehabilitacyjnego”;
- WSS w Siedlcach „Doposażenie Oddziału i Zakładu Rehabilitacji WSS w

Na realizację programu wyrównywania różnic między regionami – obszar A wydatkowano zgodnie z podpisanymi umowami **w 2006 i 2007 i 2008 roku ponad 1,5 mln zł**

2.g) Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Samorząd Województwa Mazowieckiego współpracuje z organizacjami pozarządowymi na zasadach ustawy o wolontariacie pożytku publicznym ogłaszając corocznie otwarte konkursy na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.

Ważnym czynnikiem ciągłego dialogu społecznego jest funkcjonująca od 2004 r. Wojewódzka Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych, która nie tylko spełnia rolę opiniodawczą – doradczą ale jest inicjatorem wielu działań na rzecz środowiska niepełnosprawnych.

Zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2020 – cel **1.6. Intensyfikacja działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych** - Samorząd Województwa Mazowieckiego zapisał jako jedno z działań - nawiązywanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz przełamywania barier i ograniczeń osób niepełnosprawnych oraz rozwiązywania innych ważnych problemów społecznych.

Zgodnie z danymi uzyskanymi w wyniku zapytań ankietowych kierowanych do powiatów, na terenie Mazowsza w 2008 r. aktywnie z instytucjami administracji publicznej współpracowało 346 organizacji pozarządowych realizujących zadania na rzecz i w imieniu osób niepełnosprawnych. Jest o ponad 150 więcej niż w roku 2005.

2.h) Wykorzystanie środków z PFRON.

Nr	Powiat	Środki wg planu	Środki przekazane	Środki wykorzystane	Wykonanie planu [6:4]
138	białobrzeski	974 482	974 482	973 770	99,93%
139	ciechanowski	1 370 142	1 370 142	1 369 139	99,93%
140	garwoliński	575 587	575 587	575 164	99,93%
141	gostyniński	852 277	852 277	851 627	99,92%
142	grodziski maz.	1 577 920	1 576 914	1 576 704	99,92%
143	grójecki	2 260 789	2 260 789	2 258 966	99,92%
144	kozienicki	1 323 314	1 323 314	1 322 245	99,92%
145	legionowski	2 826 860	2 826 860	2 824 559	99,92%
146	lipski	1 561 218	1 561 218	1 559 940	99,92%
147	łosicki	1 212 998	1 212 998	1 211 988	99,92%
148	makowski	1 284 967	1 284 967	1 283 895	99,92%
149	miński	1 303 963	1 303 963	1 302 862	99,92%
150	mławski	887 104	887 104	886 354	99,92%
151	nowodworski maz.	861 139	861 139	860 386	99,91%
152	ostrołęcki	1 957 124	1 957 124	1 955 407	99,91%
153	ostrowski maz.	1 365 653	1 365 653	1 364 420	99,91%
154	otwocki	802 880	802 880	802 136	99,91%
155	piaseczyński	3 335 053	3 331 935	3 331 935	99,91%
156	płocki	1 414 157	1 413 695	1 412 821	99,91%
157	płoński	1 497 689	1 497 013	1 496 274	99,91%
158	pruszkowski	1 503 264	1 501 759	1 501 759	99,90%
159	przasnyski	3 867 669	3 865 341	3 863 786	99,90%
160	przysuski	1 766 968	1 766 968	1 765 183	99,90%
161	pułtowski	2 274 647	2 274 647	2 272 338	99,90%
162	radomski	856 589	856 589	855 687	99,89%
163	siedlecki	1 249 110	1 248 065	1 247 792	99,89%
164	sierpecki	1 656 946	1 656 912	1 655 196	99,89%
165	sochaczewski	3 007 206	3 007 206	3 004 004	99,89%
166	sokołowski	4 141 825	4 141 825	4 137 403	99,89%
167	szydłowiecki	3 090 672	3 089 572	3 087 215	99,89%
168	warszawski	2 952 225	2 952 225	2 948 894	99,89%
169	warszawski zachodni	2 387 586	2 387 586	2 384 863	99,89%
170	węgrowski	1 362 746	1 362 746	1 361 181	99,89%
171	wołomiński	1 043 099	1 043 099	1 041 883	99,88%
172	wyszowski	1 184 800	1 183 421	1 183 411	99,88%
173	zwoleński	2 198 727	2 198 727	2 196 032	99,88%
174	żuromiński	1 731 016	1 731 016	1 728 878	99,88%
175	żyrardowski	808 381	808 381	807 378	99,88%
176	Ostrołęka	580 467	580 467	579 717	99,87%
177	Płock	1 917 067	1 916 773	1 914 540	99,87%
178	Radom	1 886 359	1 886 351	1 883 855	99,87%
179	Siedlce	1 341 477	1 341 477	1 339 611	99,86%

WOJEWÓDZKI PROGRAM WYRÓWNYWANIA SZANS OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I PRZECIWDZIAŁANIA ICH WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU ORAZ POMOCY W REALIZACJI ZADAŃ NA RZECZ ZATRUDNIANIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH NA LATA 2009-2013.

Celem głównym Programu jest wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałanie ich wykluczeniu społecznemu.

Cele strategiczne programu:

1. Kształtowanie postaw społecznych i prointegracyjnych mających na celu adaptację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych.
2. Podniesienie poziomu dostępu do rehabilitacji medycznej oraz zwiększenie dostępu do zajęć rehabilitacyjnych,
3. wsparcie działań w tworzenie warunków dla pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w kształceniu i podnoszeniu kwalifikacji poprzez specjalistyczne wsparcie psychologiczne i pedagogiczne,
4. zwiększenie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych na otwartym i chronionym rynku pracy.
5. tworzenie warunków osobom niepełnosprawnym do pełnego uczestnictwa we wszystkich dziedzinach życia społecznego,
6. wspieranie aktywności instytucji i organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych
7. Usprawnienie systemu monitorowania i diagnozowania sytuacji osób niepełnosprawnych na Mazowszu.

Cel strategiczny nr 1 – Kształtowanie postaw społecznych mających na celu adaptację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych.

Cele operacyjne:

1. Wspieranie i podejmowanie działań zmierzających do zmiany społecznego wizerunku osoby niepełnosprawnej poprzez kampanie medialne i programy edukacyjne,
2. Wspieranie i podejmowanie działań zmierzających do zwiększenia obecności osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i publicznym,
3. Popularyzowanie osiągnięć i sukcesów osób niepełnosprawnych w różnych dziedzinach życia społecznego,
4. Wspieranie pozytywnych przemian w świadomości społecznej w zakresie problematyki osób niepełnosprawnych.

Zadania:

1. Organizowanie i prowadzenie konferencji, seminariów, szkoleń, imprez integracyjnych, Promowanie i prezentacja twórczości artystycznej, kulturalnej i zawodowej osób niepełnosprawnych,
2. Promowanie współpracy społeczności lokalnych ze środowiskiem osób niepełnosprawnych.

3. Wspieranie aktywności i samoorganizacji osób niepełnosprawnych.
4. prowadzenie kampanii informacyjnych na rzecz integracji osób niepełnosprawnych i przeciwdziałaniu ich dyskryminacji.

Formy realizacji: aktywne kreowanie polityki informacyjnej, dofinansowywanie działań informacyjnych i promocyjnych organizowanych w formie: kampanii medialnych, akcji promocyjnych, konferencji i seminariów, konkursów, wystaw i ekspozycji, szkoleń, wydawnictw, akcje promocyjne.

Oczekiwanie rezultaty:

- Pozytywne zmiany w świadomości społecznej odnośnie problematyki osób niepełnosprawnych.
- Wzrost aktywności osób niepełnosprawnych i organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

Realizatorzy zadania:

Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej, organizacje pozarządowe, administracja powiatowa.

Partnerzy:

powiatowe centra pomocy rodzinie, powiatowe urzędy pracy, samorządy powiatowe i gminne, organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych, organizacje pożytku publicznego, ośrodki medialne.

Koordynator:

Pełnomocnik Zarządu Województwa Mazowieckiego ds. Osób Niepełnosprawnych

Źródła finansowania:

Zadania finansowane będą ze środków:

- Samorządu Województwa Mazowieckiego,
- PFRON,
- Program Operacyjny Kapitał Ludzki priorytet VII
- innych źródeł.

Cel strategiczny nr 2 - Podniesienie poziomu dostępu do rehabilitacji medycznej oraz zajęć poza rehabilitacyjnych,

Cele operacyjne:

1. Wspieranie przedsięwzięć zmierzających do poprawy dostępności do instytucji ochrony zdrowia i rehabilitacji leczniczej osób niepełnosprawnych w jednostkach podległych Samorządowi Województwa Mazowieckiego,
2. wsparcie przedsięwzięć dotyczący wyposażenia w sprzęt rehabilitacyjny oddziałów w placówkach medycznych podległych samorządowi województwa i samorządom powiatowym.
3. wsparcie zajęć dodatkowych dla pacjentów przebywających na oddziałach rehabilitacyjnych.
4. wsparcie zadań z zakresu specjalistycznej pomocy psychologicznej.

Zadania:

1. Wspieranie rozszerzania ofert usług rehabilitacyjnych na rzecz osób niepełnosprawnych oraz podnoszenia ich jakości.
2. Wspieranie działań z zakresu specjalistycznej pomocy psychologicznej,
3. Wspieranie budowy, rozbudowy i modernizacji placówek medycznych służących osobom niepełnosprawnym,
4. Wspieranie doskonalenia zawodowego kadr świadczących usługi rehabilitacyjne na rzecz osób niepełnosprawnych.
5. Dofinansowywanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny placówek świadczących usługi rehabilitacyjne,
6. Wspieranie udziału organizacji pozarządowych w procesie rehabilitacji medycznej,
7. likwidacja barier architektonicznych w placówkach służby zdrowia podległych samorządowi województwa mazowieckiego.
8. prowadzenie Ośrodka dla osób z SM.

Formy realizacji: wspieranie organizacji pozarządowych w realizacji programów dodatkowych wsparcie wydawnictw specjalistycznych, dofinansowywanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, dofinansowywanie budowy i rozbudowy obiektów służących rehabilitacji,.

Oczekiwane rezultaty:

- Wzrost stopnia zaspokojenia potrzeb szczególnie w podregionach o najuboższej infrastrukturze leczniczo-rehabilitacyjnej.
- Podniesienie poziomu świadczonych usług,
- Zwiększenie zaspokojenia oczekiwań poprzez realizowanie względem pacjentów placówek zdrowia dodatkowych zajęć w godz. 16⁰⁰ - 20⁰⁰
- Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do rehabilitacji leczniczej.

Realizatorzy zadania:

Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego – Departament Zdrowia, placówki służby zdrowia, organizacje pozarządowe, samorządy powiatowe,

Partnerzy:

Narodowy Fundusz Zdrowia, samorządy powiatowe i gminne, organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych, media.

Koordynator:

Pełnomocnik Zarządu Województwa Mazowieckiego ds. Osób Niepełnosprawnych.

Źródła finansowania:

Zadania finansowane będą ze środków:

- Narodowego Funduszu Zdrowia,
- Samorządu Wojewódzkiego, samorządów powiatowych,
- PFRON,
- Europejski Fundusz Społeczny – Program Operacyjny Kapitał Ludzki,
- Regionalny Program Operacyjny.

Cel strategiczny nr 3 – wsparcie działań w tworzenie warunków dla pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w kształceniu i podnoszeniu kwalifikacji poprzez specjalistyczne wsparcie psychologiczne i pedagogiczne

Cele operacyjne:

1. Zwiększanie kwalifikacji kadr realizujących zadania z zakresu edukacji osób niepełnosprawnych,
2. dofinansowanie zakupu pomocy naukowych w palcówkach edukacyjnych i szkołach przyszpitalnych prowadzonych przez Samorząd Województwa Mazowieckiego

Zadania:

1. Prowadzenie działań na rzecz równości w dostępie do edukacji na różnych poziomach.
2. Wspieranie działań związanych z uruchamianiem ośrodków szkoleniowo-rehabilitacyjnych.
3. Likwidacja barier funkcjonalnych, w tym architektonicznych, komunikacyjnych, transportowych związanych z dostępem do edukacji na wszystkich poziomach kształcenia.
4. dofinansowanie zakupu pomocy naukowych w palcówkach edukacyjnych i szkołach przyszpitalnych prowadzonych przez Samorząd Województwa Mazowieckiego.

Formy realizacji: aktywne kreowanie polityki informacyjnej, wspieranie i motywowanie osób niepełnosprawnych do podnoszenia kwalifikacji, monitorowanie potrzeb w środowisku, budowa i rozbudowa obiektów oraz ich dostosowywanie do potrzeb osób niepełnosprawnych, podnoszenie kwalifikacji.

Oczekiwane rezultaty:

- Wzrost liczby osób niepełnosprawnych posiadających wyższe i średnie wykształcenie.
- Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do kształcenia.

Realizatorzy zadania:

Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego – Departament Edukacji Publicznej i Sportu, Mazowieckie Kolegium Pracowników Służb Społecznych, kolegia nauczycielskie – podległe Samorządowi Województwa Mazowieckiego, specjalistyczne ośrodki szkolno-wychowawcze, Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej,

Partnerzy:

PFRON, MENiS, samorządy powiatowe i gminne, organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych, organizacje pożytku publicznego, media, specjalistyczne ośrodki szkolno-wychowawcze.

Koordynator:

Pełnomocnik Zarządu Województwa Mazowieckiego ds. Osób Niepełnosprawnych.

Źródła finansowania:

Zadania finansowane będą ze środków:

- MENiS,
- Samorządu Województwa Mazowieckiego,
- PFRON,
- Program Operacyjny Kapitał Ludzki priorytet ,
- innych źródeł.

Cel strategiczny nr 4 – zwiększenie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych na otwartym i chronionym rynku pracy.

Cele operacyjne:

1. Promowanie zatrudniania osób niepełnosprawnych na otwartym i chronionym rynku pracy.
2. Wpieranie tworzenia działania zakładów aktywności zawodowej.
3. Wspieranie wniosków o dofinansowanie instytucji publicznych działających na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych w realizacji programów dofinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego.
4. Zwiększanie dostępu osób niepełnosprawnych do ustawicznego kształcenia i podnoszenia kwalifikacji zawodowych poprzez: kursy, szkolenia doskonalenia zawodowego.
5. Organizowanie i prowadzenie zintegrowanych działań na rzecz włączania osób niepełnosprawnych w rynek pracy, w szczególności przez:
 - a) doradztwo zawodowe;
 - b) przygotowanie i wdrożenie indywidualnego planu drogi życiowej i zawodowej;
 - c) prowadzenie specjalistycznego poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy, mających na celu przygotowanie do aktywnego poszukiwania pracy i utrzymania w zatrudnieniu osób niepełnosprawnych.
6. Popularyzowanie wiedzy i zasad korzystania ze środków PFRON w związku z zatrudnianiem osób niepełnosprawnych.

Zadania:

1. Zwiększanie ofert szkoleniowych i organizowanie szkoleń.
2. Wspieranie rozwoju poradnictwa, doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy.
3. Podejmowanie inicjatyw w organizowaniu giełd pracy i odbywania stażów pracy.
4. Rozwój i promocja usług doradczych dla osób niepełnosprawnych, dla organizacji pozarządowych i innych usługodawców.
5. Inicjowanie zwiększania zatrudnienia w jednostkach budżetowych i w organach administracji publicznej.

Formy realizacji: aktywne kreowanie polityki informacyjnej, akcje promocyjne, giełdy pracy, targi, wystawy i ekspozycje, szkolenia (również „on line”), kursy, doradztwo zawodowe, poradnictwo, pośrednictwo pracy, tworzenie miejsc pracy, subsydiowanie staży pracy, badania i ekspertyzy.

Oczekiwane rezultaty:

- zwiększenie liczby osób prowadzących samodzielne życie i posiadających niezależność ekonomiczną poprzez uzyskanie nowej lub utrzymanie dotychczasowej pracy;
- wzrost liczby pracujących osób niepełnosprawnych i spadek stopy bezrobocia;
- wzrost aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych i organizacji działających na ich rzecz;
- poprawa kondycji ekonomicznej gospodarstw domowych osób niepełnosprawnych i ich rodzin;
- pozytywne zmiany w świadomości społecznej odnośnie zatrudniania osób niepełnosprawnych.

Realizatorzy zadania:

Wojewódzki Urząd Pracy, powiatowe urzędy pracy, PFRON, organizacje pozarządowe, pracodawcy.

Partnerzy:

samorządy powiatowe i gminne, organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych, organizacje pożytku publicznego, mass – media i inni partnerzy społeczni.

Koordinator:

Pełnomocnik Zarządu Województwa Mazowieckiego ds. Osób Niepełnosprawnych.

Źródła finansowania:

Zadania finansowane będą ze środków:

- Wojewódzkiego Urzędu Pracy;
- PFRON;
- Europejskiego Funduszu Społecznego – Program Operacyjny Kapitał Ludzki priorytet VI;
- Ministerstwa Polityki Społecznej, środki z Funduszu Pracy;
- innych źródeł.

Cel strategiczny nr 5 – Zwiększanie dostępu do dóbr i usług umożliwiających rehabilitację społeczną, pełne uczestnictwo w życiu społecznym, kulturalnym, artystycznym, sportowym, rekreacji i turystyce.

Cele operacyjne:

1. Rozszerzanie usług z zakresu rehabilitacji społecznej oraz podnoszenie ich jakości.
2. Wspieranie działań zmierzających do życia w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych, w tym zwłaszcza dostępu do urzędów publicznych i obiektów użyteczności publicznej, swobodnego przemieszczania się i powszechnego korzystania ze środków transportu, dostępu do informacji, możliwości komunikacji międzyludzkich.

Zadania:

1. Wspieranie inicjatyw tworzenia i rozwijania działalności grup samopomocowych dla rodzin dotkniętych problemami niepełnosprawności.
3. Wspieranie działań zmierzających do usuwania barier architektonicznych, transportowych i w komunikowaniu się.
4. Opracowywanie „map dostępności”, programów „miasto bez barier”, „miasto przyjazne osobom niepełnosprawnym”.
5. Wspieranie przystosowania, rozbudowy i modernizacji placówek służącym potrzebom osób niepełnosprawnych.
6. Inicjowanie organizowania i upowszechniania turnusów rehabilitacyjnych, obozów wczasów rodzinnych i innych form wypoczynku osób niepełnosprawnych.
7. Inicjowanie tworzenia klubów sportowych z myślą o osobach niepełnosprawnych.
8. Inicjowanie i wspieranie lokalnych programów zmierzających do aktywnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym.

9. Stwarzanie skutecznego systemu informacji o lokalnych ofertach dotyczących imprez kulturalnych, rozrywkowych, turystycznych, sportowych..
10. Opracowywanie oraz wydawanie publikacji, wydawnictw ciągłych i wydawnictw zwartych, stanowiących zamkniętą całość, w tym na nośnikach elektromagnetycznych i elektronicznych publikowanych drukiem powiększonym, pismem Braille'a.
11. Zakup, szkolenie i utrzymanie w trakcie szkolenia psów przewodników dla osób niewidomych oraz osób z niepełnosprawnością ruchową,
12. Organizowanie i prowadzenie szkoleń dla tłumaczy języka migowego oraz tłumaczy-przewodników,
13. Organizowanie regionalnych imprez kulturalnych, sportowych, turystycznych i rekreacyjnych dla osób niepełnosprawnych wspierających ich aktywność w tych dziedzinach.

Formy realizacji: aktywne kreowanie polityki informacyjnej, dofinansowywanie działań informacyjnych i promocyjnych organizowanych w formie: widowisk artystycznych, kampanii medialnych, akcji promocyjnych, konferencji i seminariów, konkursów, wystaw i ekspozycji, wydawnictwa, spartakiad, zawodów sportowych.

Oczekiwane rezultaty:

- Poprawa warunków życia osób niepełnosprawnych.
- Wzrost stopnia zaspokojenia potrzeb z zakresu rehabilitacji społecznej.
- Konsolidacja środowisk osób niepełnosprawnych.
- Dynamizacja procesu integracji społecznej.

Realizatorzy zadania:

Samorząd wojewódzki, samorządy powiatowe i gminne, organizacje pozarządowe.

Partnerzy:

Samorząd Województwa Mazowieckiego, samorządy powiatowe i gminne, organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych, mass – media, organizacje pożytku publicznego i PFRON.

Koordynator:

Pełnomocnik Zarządu Województwa Mazowieckiego ds. Osób Niepełnosprawnych.

Źródła finansowania:

Zadania finansowane będą ze środków:

- Samorządu Wojewódzkiego, samorządów powiatowych i gminnych,
- MENiS,
- Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego,
- PFRON,
- Europejskiego Funduszu Społecznego poprzez beneficjentów końcowych: PFRON, Samorząd Województwa,
- Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego za pośrednictwem Samorządu Wojewódzkiego,
- innych źródeł.

Cel strategiczny nr 6 – Zwiększanie aktywności podmiotów i organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

Cele operacyjne:

1. Zintegrowanie i wzmocnienie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych,
2. Wspieranie działań związanych z tworzeniem i działaniem lokalnych organizacji przedstawicielskich środowisk osób niepełnosprawnych,
3. Wspieranie inicjatyw tworzenia i rozwijania działalności wszelkich grup samopomocowych dla rodzin dotkniętych niepełnosprawnością.

Zadania:

1. Udział w opracowywaniu zintegrowanych, lokalnych programów działania na rzecz osób niepełnosprawnych,
2. Wspólne aplikowanie projektów do Unii Europejskiej,
3. Zacieśnianie współpracy z samorządami i organizacjami pozarządowymi,
4. Tworzenie platformy współpracy i porozumienia z instytucjami zaangażowanymi w zwalczaniu wykluczenia społecznego,
5. zlecanie zadań prowadzenia przez organizacje pozarządowe rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych w różnych typach placówek,
6. Organizowanie i prowadzenie szkoleń, kursów i warsztatów dla członków rodzin osób niepełnosprawnych, opiekunów, kadry i wolontariuszy bezpośrednio zaangażowanych w proces rehabilitacji zawodowej lub społecznej osób niepełnosprawnych, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień dotyczących procesu integracji osób niepełnosprawnych w najbliższym środowisku i społeczności lokalnej, zwiększania ich aktywności życiowej i zaradności osobistej oraz niezależności ekonomicznej, podnoszenia umiejętności pracy z osobami niepełnosprawnymi, w tym sprawowania nad nimi opieki i udzielania pomocy w procesie ich rehabilitacji,
7. stworzenie stałego forum dyskusyjnego dla organizacji pozarządowych, powiatowych rad społecznych ds. osób niepełnosprawnych oraz instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

Formy realizacji: wspólne przedsięwzięcia samorządów i organizacji pozarządowych mające na celu integrację społeczną (seminaria, konferencje).

Oczekiwane rezultaty:

- Wzrost aktywności i udziału w życiu publicznym osób niepełnosprawnych i organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych.
- Wypracowanie skutecznych narzędzi i modelowych sposobów integrowania środowisk osób niepełnosprawnych.
- Stworzenie płaszczyzny wymiany informacji i wzajemnego dialogu,
- Podniesienie poziomu wiedzy organizacji pozarządowych donośnie możliwości aplikowania po środki krajowe i europejskie.

Realizatorzy zadania:

Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej, Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego – Departament Organizacji i Nadzoru, organizacje pozarządowe.

Partnerzy:

PFRON, samorządy powiatowe i gminne, organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych, mass – media.

Koordynator:

Pełnomocnik Zarządu Województwa Mazowieckiego ds. Osób Niepełnosprawnych.

Źródła finansowania:

Zadania finansowane będą ze środków:

- Samorządu Wojewódzkiego, samorządów powiatowych i gminnych,
- PFRON,
- Europejskiego Funduszu Społecznego - Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Priorytet VII,
- innych źródeł.

Zadania:

1. Zwiększenie dostępności do usług rehabilitacyjnych poprzez: poprawę stanu wyposażenia w niezbędny sprzęt rehabilitacyjny obiektów służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych, likwidację barier funkcjonalnych,
2. Zwiększenie dostępności osób niepełnosprawnych, w tym w szczególności dzieci i młodzieży do placówek edukacyjnych na wszystkich poziomach nauczania poprzez likwidację istniejących barier w zakresie poruszania się i komunikowania,
3. Wspieranie lokalnych programów związanych z likwidacją barier transportowych,
4. Wspieranie wszelkich programów związanych z aktywizacją zawodową osób niepełnosprawnych na lokalnym rynku pracy poprzez: szkolenia, przekwalifikowania, dostosowywania i wyposażania stanowisk pracy w zakładach zatrudniających osoby niepełnosprawne,
5. Prowadzenie badań, analiz i ekspertyz w zakresie warunków pracy i życia osób niepełnosprawnych z terenów marginalizowanych,

Formy realizacji: dofinansowywanie działań, aktywne kreowanie polityki informacyjnej.

Oczekiwane rezultaty:

- Poprawa warunków i jakości życia osób niepełnosprawnych w podregionach objętych programem wyrównywania różnic.
- Zmniejszenie zjawiska izolacji i wykluczenia społecznego oraz wzrost aktywności społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.

Realizatorzy zadania:

Samorząd Województwa, samorządy powiatowe i gminne, PFRON, pracodawcy osób niepełnosprawnych.

Partnerzy:

Samorząd Województwa, samorządy powiatowe i gminne, PFRON, organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych, organizacje pożytku publicznego, mass – media.

Koordynator:

Pełnomocnik Zarządu Województwa ds. Osób Niepełnosprawnych.

Źródła finansowania:

Zadania finansowane będą ze środków:

- Samorządu Wojewódzkiego, samorządów powiatowych i gminnych,
- PFRON,
- Europejskiego Funduszu Społecznego poprzez beneficjentów końcowych: PFRON, Samorząd Województwa – WUP oraz w ramach Inicjatywy Wspólnotowej Equal,
- Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego poprzez beneficjentów końcowych: Samorząd Województwa – WUP,
- innych źródeł.

Zasięg i czas trwania:

Zadania realizowane będą na terenie województwa mazowieckiego w latach 2008-2013.

Cel strategiczny nr 7 –Monitorowanie sytuacji osób niepełnosprawnych na Mazowszu.

W celu monitorowania działań podejmowanych przez jednostki samorządowe na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych w Województwie Mazowieckim powstała wojewódzka baza danych o instytucjach i organizacjach działających na rzecz osób niepełnosprawnych jak również zostanie powołany zespół ds. monitorowania sytuacji osób niepełnosprawnych pod kierownictwem Pełnomocnika Zarządu Województwa Mazowieckiego ds. Osób Niepełnosprawnych.

Cele operacyjne:

1. Współpraca z instytucjami i organizacjami posiadającymi dane dotyczące osób niepełnosprawnych.
2. aktualizowanie bazy danych o podmiotach i organizacjach działających na rzecz osób niepełnosprawnych.
3. prowadzenie corocznych badań ankietowych oraz socjologicznych na Mazowszu o sytuacji osób niepełnosprawnych oraz ich potrzebach.
4. prowadzenie portalu internetowego
5. opracowywanie i przedstawianie Pełnomocnikowi Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych informacji o prowadzonej działalności na terenie Województwa Mazowieckiego.

Zadania:

1. Współpraca z instytucjami i organizacjami posiadającymi dane dotyczące osób niepełnosprawnych.
1. Opracowanie zasad aktualizowania i udostępniania danych.
2. Informowanie o skuteczności podejmowanych działań.
3. Prowadzenie monitoringu rynku pracy osób niepełnosprawnych.

Formy realizacji: badania ankietowe, elektroniczna baza danych, raporty, ekspertyzy, diagnozy.

Oczekiwane rezultaty:

- Usprawnienie adresowanej pomocy publicznej.
- Stworzenie bazy aktualnych ekspertyz, raportów i analiz.
- posiadanie aktualnych danych o potrzebach osób niepełnosprawnych, instytucjach i organizacjach działających na ich rzecz na Mazowszu.

Realizatorzy zadania:

Zespół powołany przez Marszałka Województwa.

Koordynator:

Pełnomocnik Zarządu Województwa ds. Osób Niepełnosprawnych.

Partnerzy:

Samorząd Województwa Mazowieckiego, w tym: Wojewódzki Urząd Pracy, Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej, Departament Strategii i Rozwoju Regionalnego, Wojewódzki Oddział ZUS oraz KRUS, PFRON, Regionalny Komitet Sterujący ds. Rozwoju Regionalnego przy Marszałku Województwa, samorządy powiatowe i gminne, powiatowe urzędy pracy, powiatowe zespoły ds. orzecznictwa, organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych, organizacje pożytku publicznego.

Źródła finansowania:

Zadania finansowane będą ze środków:

- Samorządu Wojewódzkiego,
- PFRON,
- Europejskiego Funduszu Społecznego - Program Operacyjny Kapitał Ludzki,
- innych źródeł.

Ustalenia końcowe.

Finansowanie zadań objętych programem na lata 2009-2013 zależne jest od wysokości dostępnych środków finansowych w każdym roku budżetowym.

Sprawozdanie rzeczowo- finansowe przedstawiane będzie w każdym kolejnym roku obowiązywania programu.

W niniejszym programie przedstawione zostały instytucje i organizacje działające na rzecz osób niepełnosprawnych. Zakres działania na najbliższe lata został ukierunkowanych na likwidację utrudnień i ograniczeń osobom niepełnosprawnym uniemożliwiających życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych.

Tworząc regionalny, mazowiecki program na rzecz zaspokajania potrzeb osób niepełnosprawnych uwzględniono wszystkie formy rehabilitacji, kładąc szczególny nacisk na synchronizację realizacji zadań samorządu lokalnego z działaniami organizacji pozarządowych, które zrzeszających osoby niepełnosprawne lub działają na rzecz ograniczania skutków niepełnosprawności..

Przy opracowaniu programu dążono do jego kompleksowości i spójności, a także interdyscyplinarności w sposobie rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych, wyrównywania ich szans i integracji ze społeczeństwem.

Realność sposobów osiągnięcia wyznaczonych celów oparto o lokalne (powiatowe, gminne) potrzeby, warunki zmienności finansowania zadań oraz zgodne z przepisami prawa możliwości.